

<https://doi.org/10.26881/rgtn.2025.11>

JÓZEF ŻERKO
Uniwersytet Gdański

ANDRZEJ MARIAN PŁUKIS
(2 LUTEGO 1947 CHEŁMICA DUŻA – 26 SIERPNIA 2004 CHMIELNO) –
WYCHOWAWCA, PEDAGOG, NAUKOWIEC

Il. 1. Dr Andrzej Marian Płukis

Źródło: Archiwum Uniwersytetu Gdańskiego, Akta osobowe Andrzej Marian Płukis, prac. 139/04.

W 79. rocznicę urodzin dra Andrzeja Płukisa warto przybliżyć sylwetkę i dorobek tego cenionego pedagoga i wychowawcy Państwowego Zakładu Wychowawczego w Szubinie i Szkoły Podstawowej nr 10 we Włocławku. Naszego Kolegi – nauczyciela akademickiego Zakładu Teorii Wychowania Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Gdańskiego oraz Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Andrzej Płukis urodził się 2 lutego 1947 r. w Chełmicy Dużej (pow. włocławski). Po ukończeniu szkoły podstawowej w 1961 r. w Fabiankach postanowił uzyskać kwalifikacje nauczycielskie do nauczania w szkolnictwie podstawowym w Liceum Pedagogicznym we Włocławku (1961–1966). Po ukończeniu liceum zmienił swoje plany – zdawał egzaminy do Studium Nauczycielskiego w Bydgoszczy (1966–1968). Zdecydował wówczas, że chciałby studiować na kierunku zajęć praktyczno-technicznych i wychowania plastycznego. Po dwóch latach studiów, przygotowaniu i obronieniu pracy dyplomowej pt. *Pomoce z elektrotechniki do nauczania programowanego* został równoległe zatrudniony w 1968 r. jako wychowawca Państwowego Młodzieżowego Zakładu Wychowawczego w Szubinie (*Zaświadczenie Urzędu Miasta...*, 1987, 30 listopada) oraz nauczyciel przedmiotu praca-technika w Szkole Podstawowej nr 10 we Włocławku¹.

Niezwykle interesujące są dalsze losy Andrzeja Płukisa (*Życiorys mgr Andrzeja Płukisa...*, 1975). Kolejnym etapem były studia w Wyższej Szkole Pedagogicznej przekształconej później na Uniwersytet Gdański (1969–1973) oraz uzyskanie dyplomu magistra pedagogiki (z wyróżnieniem) na Wydziale Humanistycznym UG w 1973 r. za pracę: *Czynniki kształtujące samoocenę dzieci w średnim wieku szkolnym* (promotor Józef Rembowski, recenzent Tadeusz Nowogrodzki). Należy podkreślić, że w trakcie studiów Płukis uzyskał stypendium naukowe, a na piątym roku studiów – staż asystencki. Osiągnięcia te umożliwiły mu zatrudnienie kolejno: na stanowisku asystenta w Instytucie Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Gdańskiego (1974–1975) oraz następnie starszego asystenta (1.03.1975–30.06.1980). Andrzej Płukis czynnie uczestniczył w organizacjach studenckich, pracach Koła Psychologów, był współorganizatorem studenckich obozów naukowych, opiekunem roczników studentów, przedstawicielem reprezentującym interesy młodych pracowników nauki na forum Rady Wydziału Nauk Społecznych.

Sięgając do akt osobowych znajdujących się w Archiwum Uniwersytetu Gdańskiego, warto przytoczyć ówczesną opinię dyrektora Instytutu doc. dr Ireny Jundziłł (*Opinia dyr. doc. dr Ireny Jundziłł o pracy dydaktycznej...* 1974, 6 czerwca) z 6 kwietnia 1974 r. o pracy dydaktycznej i naukowej mgr. Andrzeja Płukisa, w której stwierdziła, że prowadził on zajęcia dydaktyczne w ciekawy sposób, przygotowując się do nich dokładnie, z dużym nakładem czasu. Potrafił stawiać studentom odpowiednie wymagania i konsekwentnie je egzekwować. Warto też dodać, że w tym czasie przez cały rok czynnie uczestniczył w seminariach doktorskich prowadzonych w ramach studium

¹ Od 1 września 1968 do 30 października 1968 r. pracował w Państwowym Młodzieżowym Zakładzie Wychowawczym w Szubinie i od 1 października 1968 do 31 sierpnia 1969 r. w Szkole Podstawowej nr 10 na stanowisku nauczyciela pracy-techniki.

doktoranckiego. Po ponad półtorarocznej pracy w Uniwersytecie Gdańskim, z powodu braku mieszkania w Gdańsku uzyskał przeniesienie służbowe do Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu w Katedrze Pedagogiki na stanowisko starszego asystenta, a następnie adiunkta (1.07.1980–31.01.1982). Dodać należy, że od 1 listopada 1982 r. powrócił do Gdańska, gdzie do końca życia pracował w Zakładzie Teorii Wychowania Instytutu Pedagogiki UG.

Stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki (ze specjalnością: teoria wychowania) Andrzej Płukis uzyskał na Uniwersytecie Gdańskim na podstawie obrony rozprawy pt. *Kultura pedagogiczna rodziców a osiągnięcia szkolne dzieci* (promotor: Irena Jundziłł; recenzenci: Józef Rembowski, Stanisław Kawula) 8 maja 1980 r. Jak bardzo istotną wartość naukową zawierała przedłożona praca doktorska, świadczy opinia zawarta w recenzji prof. dr. hab. Józefa Rembowskiego:

1. Trafny społecznie i ważny z pedagogiczno-psychologicznego punktu widzenia problem badań.
2. Jasno sformułowane cele i zadania pracy, uwzględniające założenia ogólne i szczegółowe.
3. Dobre opanowanie najnowszej literatury.
4. Spójny system w przedstawianiu teoretycznych założeń pracy i logicznie zeń wywiedzione oczekiwania teoretyczne i empiryczne.
5. Jasne logicznie i przejrzyste w treści opracowanie zebranego materiału empirycznego, który objął wiele rozbudowanych zmiennych.
6. Posługiwanie się swobodnie językiem przyjętym w nomenklaturze pedagogicznej i psychologicznej.
7. Wyznaczenie dalszych pożądanych kierunków badań oraz dołączenie do pracy, w aneksie, wszelkich materiałów, szczególnie technik badawczych, co pozwala na powtórzenie, zweryfikowanie i poszerzenie badań w razie potrzeby (*Recenzja pracy doktorskiej mgr A. Płukisa...*, b.d.).

Dokonując analizy dotychczasowego dorobku dr. A. Płukisa, warto zaznaczyć, że jego badania naukowe i zainteresowania w poszczególnych okresach pracy naukowej nauczyciela akademickiego w Toruniu i w Gdańsku szczególnie skupiały się na: modelu kultury pedagogicznej społeczeństwa socjalistycznego (1975–1979); wychowaniu dziecka w rodzinie i poza rodziną (1980–1993); udziale w Problemie Węzłowym 11.9, temat IV.2: *Niektóre społeczno-pedagogiczne funkcje postaw wychowawczych rodziców* (1984); *Postawy wychowawcze rodziców a wybrane formy zachowań ich dzieci* (1985).

Zainteresowania naukowe dr. Andrzeja Płukisa można śmiało umiejscowić w zakresie współczesnych problemów pedagogiki społecznej, teorii wychowania oraz pracy socjalnej. Słusznie więc zauważa jego koleżanka z Zakładu, prof. dr. hab. Ewa Rodziewicz, że Andrzej był:

[...] przejęty problemami dzieci trudnych, biednych rodzin z marginesu, sytuacjami wymagającymi „interwencji kryzysowej” – współpracował z licznymi instytucjami, m.in.: Pogotowiem opiekuńczym, Domami Dziecka, Instytucjami Pomocy Socjalnej. Mimo że własną rodzinę

uważał za bardzo ważną, to jednak za ważniejsze uznawał problemy społeczne czy trudności studiujących studentów oraz zobowiązania dydaktyczne. Uważał, że problemy „innych” wymagają rozwiązania w pierwszej kolejności. Nie przeszkadzało mu to w byciu wspaniałym ojcem. Sprawy trojga własnych kształcących się dzieci stanowiły przedział jego szczególnej troski. Były one jego wielkim umiłowaniem, spełnieniem, sukcesem, ambicją. Zajmowały Andrzeja starania o ich wykształcenie, dobre przygotowanie językowe, zawodowe, kontakty międzynarodowe czy umiejętności, które pozwalałyby dawać sobie radę dzisiaj. W czasach złożonej transformacji rynkowej i edukacyjnej (Rodziewicz, 2008, s. 263–264).

Najtrudniejszy okazał się kolejny etap przygotowania rozprawy habilitacyjnej w latach 1981–1995. W tym czasie Płukis rozważał możliwość opracowania zagadnienia: *Pogotowie opiekuńcze jako instytucja systemu opieki nad dzieckiem w Polsce (Stan aktualny i perspektywy)*; z kolei prof. Stanisław Kawula sugerował mu inne podejście: *Zadania i skuteczność pogotowia opiekuńczego w systemie profilaktyki i resocjalizacji współczesnej młodzieży*. Z dokumentacji osobowej wyraźnie widać, że dr A. Płukis nie tylko badał problematykę funkcjonowania i potrzebę modernizacji w ramach systemu opiekuńczego w Polsce – pogotowia opiekuńczego; ale też od 1994 r. zajmowało go alternatywne rozwiązanie (wspólnie z Uniwersytetem w Mannheimie w ramach I etapu eksperymentu) resocjalizacji młodzieży trudnej z Niemiec w Polsce. Już wówczas, ze względu na wagę i zakres prowadzonych badań, sam zainteresowany wnioskował do Rady Wydziału Nauk Społecznych o możliwość przedłużenia zatrudnienia na dotychczasowym stanowisku początkowo o dwa lata. W uzasadnieniu prośby wskazywał na: czasochłonność prowadzonych badań, liczne obowiązki związane z pracą dydaktyczną i organizacyjną, a także stanowiskiem sekretarza w komisjach rekrutacyjnych na studia stacjonarne i zaoczne w IP UG oraz dwóch uczelniach Elbląga.

Na przedłużenie okresu zatrudnienia na stanowisku adiunkta wpłynęło: bycie czynnym członkiem Zarządu Związku Nauczycielstwa Polskiego oraz szeroki zakres wyszczególnionych obowiązków wymienionych w opinii z 13 lutego 1996 r. o działalności naukowej, dydaktyczno-wychowawczej i organizacyjnej przez Kierownika Zakładu Teorii Wychowania prof. dr. hab. Jana Żebrowskiego ujętych następująco:

Dr Andrzej Płukis jest doświadczonym nauczycielem akademickim, współpracującym z Kolegium Nauczycielskim w Elblągu; autorem koncepcji 3-letnich studiów licencjackich w zakresie pedagogiki społecznej ze specjalnością pracy socjalnej, który w 1997 r. wspólnie z dr Janem Papieżem zorganizował w Instytucie Pedagogiki UG międzynarodową konferencję naukową na temat „Przemoc dzieci i młodzieży wobec innych jako wymiar polskiej transformacji ustrojowej”, której rezultaty następnie opublikował drukiem (*Opinia kierownika Zakładu Teorii Wychowania prof. dr. hab. Jana Żebrowskiego*, 1995, 4 lutego).

Dotychczasowe wyniki badań dr A. Płukis zaprezentował w ośrodkach naukowych Torunia, Gdańsk, Heildelbergu i Mannheim (1988–1989); w Instytucie Badań Oświatowych w Warszawie (1983). Przemyslenia zamieścił w pracy *Przemoc dzieci i młodzieży w perspektywie polskiej transformacji ustrojowej* (Papież i Płukis, 1998); publikował

w wydawnictwach uczelnianych: Torunia, Gdańska, Bydgoszczy, Krakowa, Łodzi, Olsztyna; w periodykach: „Kwartalnik Pedagogiczny”, „Nauczyciel i Wychowanie”, „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” oraz wygłosił referaty na 3 międzynarodowych i 19 ogólnopolskich konferencjach.

Sięgając do opinii prof. dr hab. Wiesława Theissa z 31 stycznia 1996 r., warto przytoczyć następujący dłuższy fragment:

Wybór tematu należy uznać za trafny i ważny, tak ze względów naukowych, jak i społecznych. Brak bowiem dotąd wyczerpującego opracowania na ten temat, a po wtóre – potrzeby życia społecznego dowodzą, że zapotrzebowanie na tę placówkę – modyfikowaną i doskonaloną – są duże i nie będą maleć. Naszkicowana struktura rozprawy, jej problematyka, zakres, jak i treści nie budzą zastrzeżeń. Więcej, praca w tym zarysie jawi się kompletna, wyczerpująca i nowoczesna w podejściu teoretyczno-metodologicznym. Oby Autorowi udało się zrealizować wszystkie podjęte cele. Tu wyraźnie chcę powiedzieć, iż według mojego rozeznania, tj. na podstawie znajomości dotychczasowej twórczości dra A. Płukisa, są podstawy, aby habilitacja ta powstała, i to w stosunkowo krótkim czasie. Autor jest w pełni – powtórzę – do tego przygotowany. Cechuje Go samodzielność, odwaga i konsekwencja w pedagogicznym myśleniu i działaniu. Jest autentycznym nowatorem w dziedzinie pewnych rozwiązań opiekuńczych (resocjalizacja dzieci niemieckich w Polsce). Są to ważne atuty dra A. Płukisa, które może powinny jeszcze zaowocować kilkoma artykułami, opublikowanymi w ogólnopolskiej prasie pedagogicznej przed drukiem rozprawy habilitacyjnej.

W konkluzji stwierdzam, iż istnieją wiarygodne przesłanki, aby zakładać, iż Pan dr Andrzej Płukis w krótkim czasie zakończy prace nad swoją rozprawą habilitacyjną. Może być w tym pomocne silne wsparcie moralne i organizacyjne ze strony Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Gdańskiego (*Opinia w sprawie uzyskania habilitacji przez dra Andrzeja Płukisa...*, 1996, 31 stycznia)².

Ostatecznie autor zdecydował się na następujący temat habilitacji: *Pogotowie Opiekuńcze jako instytucja systemu opieki nad dzieckiem w Polsce (stan aktualny i perspektywy)*. Starannie przemyślana konstrukcja pracy zawierała sześć rozdziałów.

W rozdziale pierwszym pt. „System opieki nad dzieckiem w Polsce” autor omówił trzy elementy: pojęcie opieki nad dzieckiem w literaturze; wybrane zagadnienia prawne systemu opieki nad dzieckiem; Państwowe Pogotowie Opiekuńcze w systemie opieki całkowitej, (historia opieki całkowitej nad dzieckiem; organizacja opieki nad dzieckiem w Polsce oraz Pogotowie Opiekuńcze jako ogniwo systemu opieki). W rozdziale drugim „Teoretyczne podstawy wychowania opiekuńczego” zostały przedstawione dwa aspekty: opieka nad dzieckiem jako zjawisko społeczne i opieka nad dzieckiem jako działalność nauczyciela – wychowawcy. W kolejnym rozdziale „Metodologia badań własnych” autor zaprezentował organizację procesu badań; stosowane metody i techniki oraz charakterystykę populacji. Czwarty rozdział „Państwowe Pogotowie Opiekuńcze

² Należy nadmienić, że ostatecznie dr. Andrzejowi Płukisowi nie udało się otrzymać habilitacji, o czym świadczą dokumenty znajdujące się w aktach osobowych w Archiwum Uniwersytetu Gdańskiego.

w świetle badań własnych” zawiera diagnozę i strukturę procesu badań w Państwowym Pogotowiu Opiekuńczym oraz organizację procesu dydaktyczno-wychowawczego w tej placówce. Najbardziej rozbudowany jest rozdział piąty: „Wychowankowie Pogotowia Opiekuńczego jako rezultat i jako proces zmian w świetle badań”. Płukis omówił w nim: charakterystykę wyników badań opieki nad dzieckiem w badanej placówce Pogotowia Opiekuńczego; postawy wychowanków wobec nauki szkolnej; postawy wychowawcze rodziców w percepcji dzieci; plany życiowe wychowanków; dzieci agresywne a pogotowie opiekuńcze, niepowodzenia szkolne wychowanków oraz sposoby ich zapobiegania. Niezwykle istotny jest ostatni rozdział zatytułowany „Kierunki zmian systemu opieki nad dzieckiem”, podsumowano w nim bowiem: wyniki badań dotyczące dzieci niemieckich o zaburzonym systemie wartości przebywających w Polsce w ramach eksperymentu; kierunki zmian systemu prawnego oraz potrzeby modernizacji systemu opieki nad dzieckiem w Polsce.

Warto podkreślić, że dr A. Płukis był przekonany, że mimo trudności uda się mu (przy uzyskanym przedłużeniu zatrudnienia ze strony uczelni) sfinalizować habilitację. Jego stanowisko podzielały władze obu uczelni, w których dotychczas pracował (UMK i UG) – wyrażano opinię, że dr Andrzej Płukis jest znakomitym dydaktykiem, interesująco i na wysokim poziomie prowadzącym wykłady i ćwiczenia z: metodologii badań, pedagogiki społecznej, teorii wychowania; proseminaria i seminaRIA magisterskie; autorem koncepcji trzyletnich studiów licencjackich w zakresie pedagogiki społecznej ze specjalnością pracy socjalnej (2000/2001), promotorem 246 magistrów w UG i 15 w UMK.

Aktywnie udzielał się jako: członek Rady Młodych Pracowników Naukowych UG; opiekun roczników studenckich; sekretarz – członek komisji rekrutacyjnej na pedagogikę stacjonarną i zaoczną; wykładowca zajęć na studium podyplomowym dla asystentów. Swoją wiedzą i doświadczeniem wspomagał: Kolegium Nauczycielskie w Elblągu (od 1992 r.) – sprawował opiekę nad nowym kierunkiem – nauczanie początkowe z muzyką; Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Elblągu, a od 1987 r. Akademię Wychowania Fizycznego i Sportu im. Jędrzeja Śniadeckiego w Gdańsku. Za swoją pracę został uhonorowany Nagrodą III stopnia Rektora UG oraz dwukrotnie – Kuratora Oświaty i Wychowania w Elblągu.

Doktor Andrzej Płukis aktywnie angażował się społecznie, m.in. działał w ramach: Związku Harcerstwa Polskiego i Związku Młodzieży Socjalistycznej (1961–1966); Związku Młodzieży Wiejskiej (1966–1968); Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej (od 1977 r.; w latach 1980–1981 pełnił funkcję II sekretarza Egzekutywy Oddziałowej Organizacji Partyjnej Instytutu Nauk Społecznych oraz Pedagogiki i Psychologii UMK); Gdańskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego (od 1982 r.), oraz od maja 1991 r. był wiceprzewodniczącym Zarządu Wojewódzkiego Towarzystwa Planowania Rodziny w Gdańsku.

Z głębokim żalem i smutkiem społeczność akademicka przyjęła do wiadomości zgon dra Andrzeja Płukisa 26 sierpnia 2004 r., o czym IP UG poinformował na swej witrynie, w następujących słowach:

Dr Andrzej Płukis (2.02.1947–26.08.2004). Nauczyciel akademicki IP UG, znakomity pedagog i działacz społeczny, wielokrotnie wyróżniany, twórca wartościowego dorobku naukowego i dydaktycznego. Wspominany jest jako niezastąpiony Kolega i Przyjaciel, wspaniały człowiek.

Jeszcze raz warto odwołać się do słów prof. dr hab. Ewy Rodziewicz, która następująco charakteryzuje sylwetkę dr. Andrzeja Płukisa:

Andrzej odszedł od nas i od swojej Rodziny nieoczekiwanie, niespodziewanie. Zmarł w czasie wakacji, tuż przed nowym rokiem akademickim, w znaczącym czasie dla Instytutu Pedagogiki, kiedy dokonywały się przekształcenia organizacyjne, programowe, zwiększały się zadania dydaktyczne. [...] Dr Andrzej Płukis odszedł – niejako „w środku rozmowy” – bez pożegnania, w ciągu tworzonych własnych planów życiowych prywatnych oraz naukowych zamysłów badawczych. [...] Bardzo brakuje nam Kolegi dr Andrzeja Płukisa – Jego Osoby, Jego wiedzy, umiejętności, doświadczeń, a wreszcie Jego ustawicznego przypominania nam o realiach praktyki społecznej wtedy, gdy zbyt teoretycznie myślimy o pedagogice, edukacji i wychowaniu (Rodziewicz, 2008, s. 264).

Bibliografia

Źródła

- Opinia dyr. doc. dr Ireny Jundziłł o pracy dydaktycznej i naukowej mgr Andrzeja Płukisa.* (1974, 6 czerwca). Akta osobowe Andrzej Marian Płukis, prac. 139/04. Archiwum Uniwersytetu Gdańskiego.
- Opinia kierownika Zakładu Teorii Wychowania prof. dr hab. Jana Żebrowskiego.* (1995, 4 lutego). Akta osobowe Andrzej Marcin Płukis, prac. 189/64. Archiwum Uniwersytetu Gdańskiego.
- Opinia w sprawie uzyskania habilitacji przez dra Andrzeja Płukisa (prof. dr hab. Wiesław Theiss).* (1996, 31 stycznia). Akta osobowe Andrzej Marcin Płukis, prac. 189/64. Archiwum Uniwersytetu Gdańskiego.
- Podanie Andrzeja Płukisa do JM Rektora UG.* (1973, 4 kwietnia). Akta osobowe Andrzej Marian Płukis, prac. 139/04. Archiwum Uniwersytetu Gdańskiego.
- Recenzja pracy doktorskiej mgr A. Płukisa pt. „Kultura pedagogiczna rodziców a osiągnięcia szkolne dzieci” (prof. dr hab. Józef Rembowski).* (b.d.). Akta osobowe Andrzej Marcin Płukis, prac. 189/64, dr 1098. Archiwum Uniwersytetu Gdańskiego.
- Zaświadczenie Urzędu Miasta – Wydział Oświaty i Wychowania.* (1987, 30 listopada). Akta osobowe Andrzej Marian Płukis, prac. 183/64. Archiwum Uniwersytetu Gdańskiego.
- Zawiadomienie Dziekana Wydziału Humanistycznego o nadaniu stopnia naukowego doktora.* (1980, 22 maja). Akta osobowe Andrzej Marcin Płukis, prac. 189/64, dr 1098. Archiwum Uniwersytetu Gdańskiego.
- Życiorys mgr Andrzeja Płukisa z dnia 2 lutego 1947 r.* (1975). Akta osobowe Andrzej Marian Płukis, prac. 139/04. Archiwum Uniwersytetu Gdańskiego.

Opracowania

- Papież, J. i Płukis, A. (red.). (2004). *Przemoc dzieci i młodzieży w perspektywie polskiej transformacji ustrojowej*. Wydawnictwo Adam Marszałek.
- Płukis A. (1975). Rec.: I. Jundziłł. *Aktywizacja wychowawcza młodzieży. Nauczyciel i Wychowanie*, 4/5, 118–122.
- Płukis, A. (1980). *Kultura pedagogiczna rodziców a osiągnięcia szkolne dzieci*. Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.
- Płukis, A. (1981). Jak rozumiem pedagogiczny stosunek do dzieci i młodzieży. *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*, 6, 243–244.
- Płukis, A. (1983). Społeczno-pedagogiczne funkcje kultury pedagogicznej rodziców. *Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika X. Nauki Humanistyczno-Społeczne*, 140, 17–46.
- Płukis, A. (1984a). Społeczno-pedagogiczne funkcje kultury pedagogicznej rodziców. *Acta Universitatis Lodziensis. Folia Pedagogica et Psychologica*, 5, 15–23.
- Płukis, A. (1993a). Wstęp. *Zeszyty Naukowe. Pedagogika. Historia Wychowania*, 23, 9–12.
- Płukis, A. (1993b). Rodzice a uspołecznienie dziecka (próba pomiaru współzależności postaw). *Zeszyty Naukowe. Pedagogika. Historia Wychowania*, 23, 121–134.
- Płukis, A. (1999). Instytucjonalne uwarunkowania zachowań agresywnych dzieci w placówkach opiekuńczych. W: M. Dudzikowa i T. Borowska (red.), *Dzieci i młodzież wobec zagrożeń dzisiejszego świata* (s. 83–85). Wydawnictwo „Euritius”.
- Płukis, A. (2000). Reforma systemu edukacji w opiece nad dziećmi w Polsce. Nadzieje i zagrożenia. *Kwartalnik Pedagogiczny*, 3/4, 151–156.
- Płukis, A. (2004). Wybrane ideologie pedagogiki współczesnej a reforma systemu edukacji w Polsce – kilka pytań. W: J. Żebrowski (red.), *Społeczeństwo, opieka, wychowanie: praca dedykowana Irenie Jundziłł w osiemdziesięciolecie urodzin* (s. 146–152). Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.
- Rodziewicz, E. (2008). Andrzej Płukis (1947–2004). *Ars Educandi*, 5, 263–265.

Ekspertyzy

- Płukis, A. (1984b). *Niektóre pedagogiczne funkcje postaw wychowawczych rodziców. Raport cz. I*. Probl. Węzl. 11.9, temat IV.2. Koordynator Z. Tyszka. [mps]. Poznań.
- Płukis, A. (1984c). *Funkcje postaw rodzicielskich. Raport cz. II*. Probl. Węzl. 11.9, temat IV.2. Koordynator Z. Tyszka. [mps]. Poznań.
- Płukis, A. (1984d). *Niektóre społeczno-pedagogiczne funkcje postaw wychowawczych rodziców; raport z badań*. Probl. Węzl. 11.9. Temat IV.2. Koordynator Z. Tyszka. [mps]. Poznań.
- Płukis, A. (1985). *Postawy wychowawcze rodziców a wybrane formy zachowań ich dzieci. Raport z badań*. Probl. Węzl. 11.9, temat IV.2. Koordynator Z. Tyszka. Poznań.

Streszczenie

Andrzej Marcin Płukis (1947–2004) wychowawca Państwowego Młodzieżowego Zakładu Opiekuńczego w Szubinie (1968); nauczyciel akademicki na uczelniach w Toruniu (1975–1982) i Gdańsku (1982–2004). Autor pracy doktorskiej *Kultura pedagogiczna rodziców a osiągnięcia szkolne dzieci* (1980). Stworzył koncepcję studiów licencjackich z pedagogiki społecznej o specjalności praca socjalna. Naukowiec i działacz Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego oraz Towarzystwa Planowania Rodziny w Gdańsku.

Słowa kluczowe: wychowawca, pracownik naukowy, wykładowca akademicki, działacz społeczny

Abstract

Andrzej Marian Płukis (2 February 1947–26 August 2004): Teacher, Educator, Academic

Andrzej Marcin Płukis (1947–2004): educator at the State Youth Welfare Facility in Szubin (1968), academic lecturer in Toruń (1975–1982) and Gdańsk (1982–2004). He received his doctorate in 1980 with a dissertation entitled *Parental Pedagogical Culture and Children's Achievement in School* and developed the concept for a bachelor's degree programme in social pedagogy, specializing in social work. He was also a researcher and activist of the Polish Pedagogical Society and the Family Coordination Society in Gdańsk.

Keywords: educator, researcher, academic lecturer, social activist